

Tilsyn med dagpleje og daginstitutioner 2020

Februar 2020

Notatet er udført på bestilling af

FOA

Henvendelser:

FOA

Staunings Plads 1-3

1790 København V

Tlf.: 46 97 26 26

Notatet er udarbejdet af seniorkonsulenterne Niels Glavind og Susanne Pade,
Bureau 2000 – analyse og forskning.

Henvendelser vedr. undersøgelsens tekniske indhold til:

Bureau 2000 – analyse og forskning

Skråplanet 29

3500 Værløse

Tlf.: 44 66 22 64

www.bureau2000.dk

Copyright: Bureau 2000

Forord

Kvaliteten af tilsynet i dagtilbuddene har stor indflydelse på kvaliteten af dagtilbuddene. Hvis ikke daginstitutionen selv kan identificere, hvilke dele af deres praksis, der trænger til et løft, vil løftet ikke ske uden at tilsynet peger på behovet for det.

Det kan også være en stor hjælp, for de dagtilbud, der selv kan se, hvad der skal til for at løfte kvaliteten af deres tilbud, at en dagplejepædagog eller pædagogisk konsulent støtter deres ønske om fx kompetenceudvikling overfor forvaltningen, som skal bevilge pengene til kvalitetsløftet.

TV-udsendelser der viste lav kvalitet i daginstitutioner, har påvirket alle der beskæftiger sig med kvalitetsudvikling af dagtilbuddene, og de har i meget høj påvirket de forældre, der dagligt afleverer børn i dagtilbud.

Tilsynet er kontrol af kvaliteten, og så skal det pege på udviklingsområder og følge op på om udviklingen sker. Alle tre dele skal give både de ansatte og forældrene tillid til, at hvis personalet ikke skaber et læringsmiljø der fremmer børns trivsel, læring, dannelse og udvikling, så bliver der gjort noget ved det.

Resultaterne af Bureau 2000's undersøgelse af tilsynet viser igen i år, at lederne af daginstitutionerne er særligt tilfredse med tilsynet, når det udføres af en pædagogisk konsulent. Undersøgelsen viser også, at når der sættes tid af til tilsynet, så bidrager det også reelt til udvikling af kvaliteten, set med ledernes øjne.

Undersøgelsen giver anledning til en række nye spørgsmål, som Pædagogisk Sektor vil arbejde videre med at få svar på. Vi oplever nemlig, at de ressourcer, der afsættes til tilsynet i kommunerne, ikke passer med den opgave der skal løses. I mange kommuner er der fx ansat 1 eller 2 pædagogiske konsulenter, som også har mange andre opgaver end tilsynsopgaven.

Når tilsynet ikke indeholder observationer af personalets samspil med børnene, eller børnenes indbyrdes samspil, hvordan kan tilsynet så være kommunalbestyrelsens garant for, at daginstitutionens praksis lever op til Dagtilbudsloven? Og når tilsynet er årligt, eller sjældnere, hvordan kan det så forholde sig til børnenes udvikling.

Pædagogisk Sektor ønsker, at lovgivningen om tilsynet i dagtilbuddene skal svare til den opgave, som tilsynet skal løse. Som tilsynsførende skal man reelt have en aktuel pejling på, hvor de forskellige dagtilbud er i deres udvikling, og der skal ikke gå et år imellem, at tilsynet konstaterer, at en daginstitution, lige som sidste år, stadig ikke er god til at arbejde med børnenes sociale relationer – som vi har set det i en kommunes tilsynsrapport.

Vi vil også skærpe kommunernes opmærksomhed på den opfølgning der skal være på tilsynene, og på, at der i alle kommuner skal afsættes ressourcer af til at kunne sætte akut ind, når kvaliteten ikke er god nok.

Kim Henriksen

Sektorformand, Pædagogisk Sektor

Hovedresultater

I forbindelse med de to rundspørger, Bureau 2000 nytår 2020 har gennemført til kommuner og daginstitutioner, har FOA ønsket, at der bl.a. sættes fokus på det pædagogiske tilsyn. Dette notat gennemgår resultaterne af disse rundspørger.

Kommunens pligt til at føre tilsyn fremgår af dagtilbudslovens § 5, der siger:

§ 5. Kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med indholdet af tilbuddene efter denne lov og den måde, hvorpå opgaverne udføres, herunder at de mål og rammer, der er fastsat efter § 3, og rammer og eventuelle prioriterede indsatser fastsat efter § 3 a efterleves.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre rammerne for tilsynet.

Det er Bureau 2000's opfattelse, at de svar, der er modtaget fra daginstitutionslederne, giver det mest nuancerede billede af tilsynet i *daginstitutionerne*. Men når det gælder tilsyn med *dagpleje og private børnepasningsordninger* er der kun indhentet svar fra kommunerne.

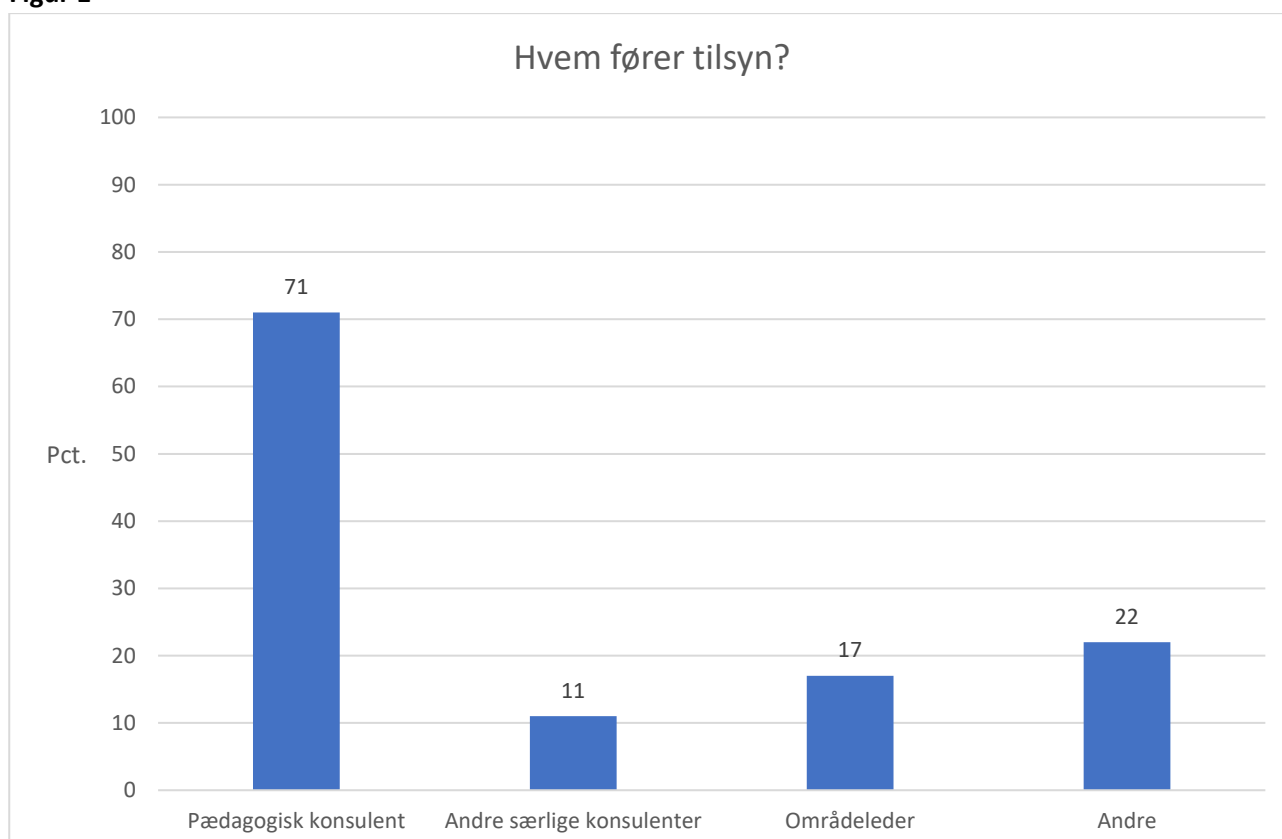
Det fremgår bl.a. af undersøgelserne, at

- 71 pct. af daginstitutionerne får tilsyn af en pædagogisk konsulent. 6 pct. af institutionerne får kun tilsyn af en områdeleder.
- 48 pct. af institutionerne får besøg af tilsynet én gang om året. 17 pct. får hyppigere tilsynsbesøg. Resten får besøg mere sjældent.
- 40 pct. af tilsynsbesøgene varer mindre end 3 timer.
- 29 pct. af tilsynene omfatter *ikke* observationer af børnenes samspil med de voksne og 35 pct. omfatter *ikke* observationer af børnenes samspil med hinanden. Er tilsynsbesøgene på under 3 timer, er der en større andel, der ikke omfatter observationer af børn.
- 70 pct. af daginstitutionslederne oplyser, at forældrene kan finde en tilsynsrapport på nettet.
- Lederne er mest tilfredse med tilsynet, når det udføres af en pædagogisk konsulent.
- Når det gælder dagplejen, er der overordentlig stor forskel på, hvor ofte der er tilsyn.
- Der hvor der er få tilsyn i lestuene er der også få tilsyn i dagplejehjemmet.
- I 33 kommuner er der hyppigere tilsyn i den kommunale dagpleje end i private børnepasningsordninger. I 31 kommuner er hyppigheden den samme. I 2 kommuner er hyppigheden størst, når det gælder private børnepasningsordninger.

1. Daginstitutionsledernes svar

Daginstitutionslederne er blevet spurgt om, hvem der fører tilsyn med institutionens pædagogiske arbejde. Svarene fremgår af figur 1.

Figur 1

Kilde: Daginstitutionernes Hverdag. Spørgeskema til lederne. N=622

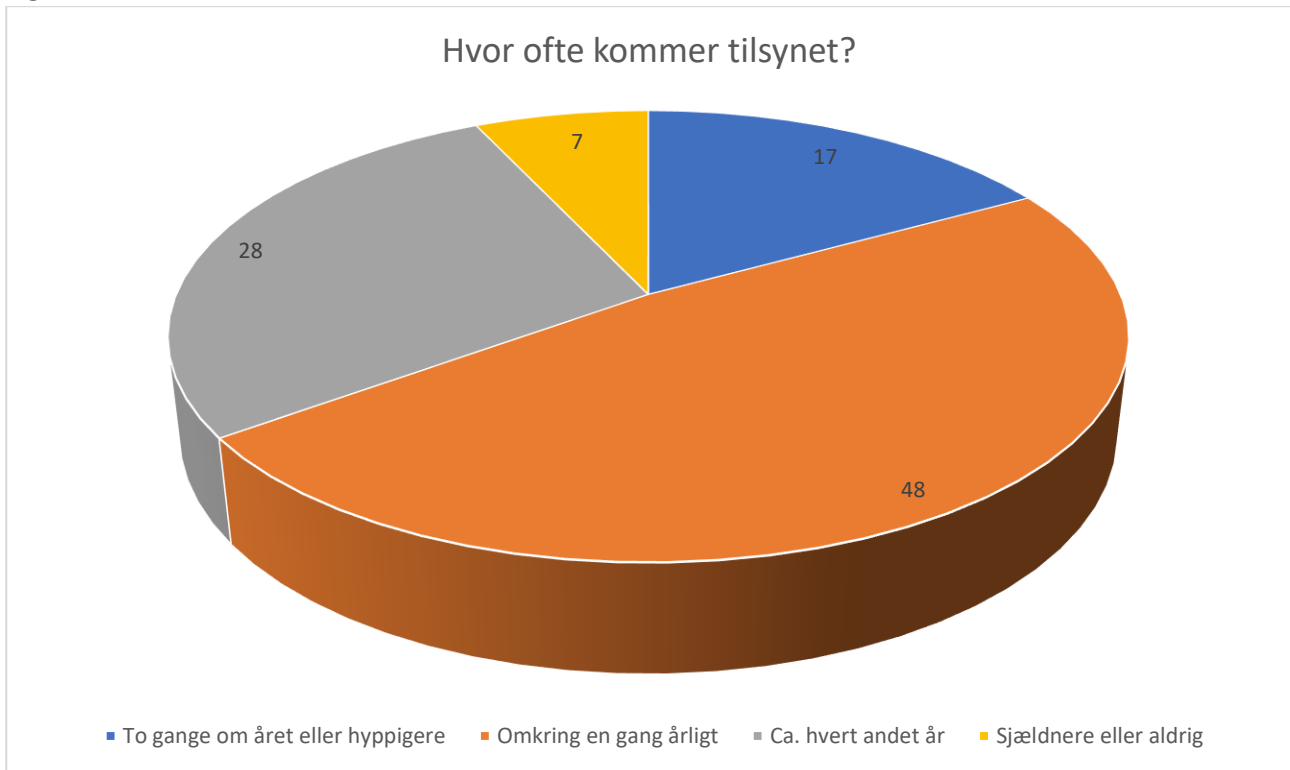
Det ses, at det mest hyppigt er en pædagogisk konsulent, der fører tilsyn. Det bemærkes, at nogle daginstitutioner får tilsyn af flere, fx både områdeleder og pædagogisk konsulent. 6 pct. af institutionerne får kun tilsyn af en områdeleder.

Der er ikke nogen nævneværdig forskel mellem de forskellige ejerformer (fx kommunale institutioner vs. privatinstitutioner) i forhold til, hvor stor en del, der får tilsyn af en pædagogisk konsulent.

I de tilfælde, hvor tilsynet udøves af "andre", er der typisk tale om, at tilsynet foretages af en administrativ chef, fx dagtilbudschefen. Der nævnes desuden enkelte tilfælde, hvor læringsmiljøet vurderes gennem et særligt forløb, fx ved besøg af pædagogisk personale fra andre institutioner. Dette kan dog næppe karakteriseres som egentligt "tilsyn".

Som det fremgår af figur 2, får knap halvdelen af institutionerne besøg af tilsynet én gang om året. 17 pct. får hyppigere tilsynsbesøg.

Figur 2

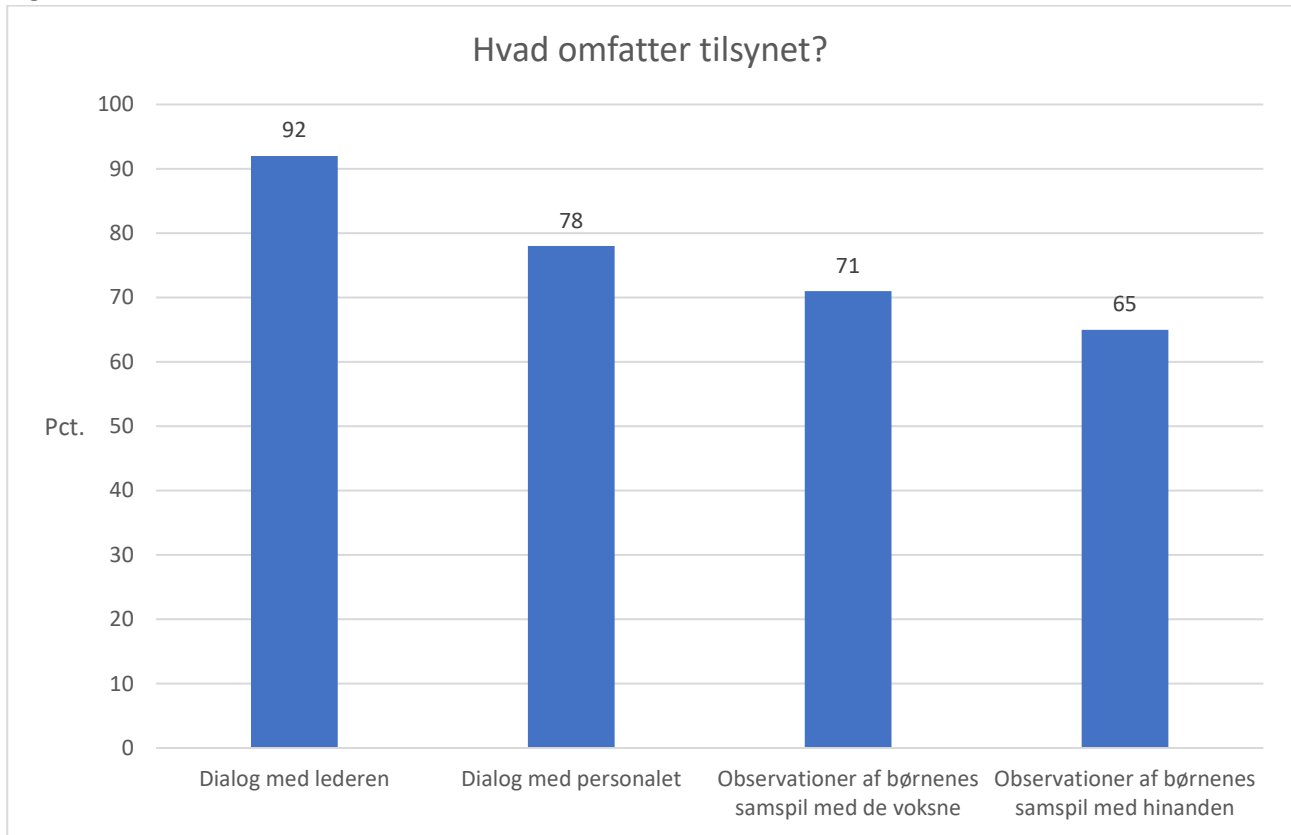

Kilde: Daginstitutionernes Hverdag. Spørgeskema til lederne. N=603

De enkelte besøg varer i gennemsnit 3 timer og 28 minutter. 40 pct. af tilsynene varer mindre end 3 timer.

Som det fremgår af figur 3, omfatter tilsynet i langt de fleste tilfælde en samtale med lederen.

Figur 3

Kilde: Daginstitutionernes Hverdag. Spørgeskema til lederne. N=622

Der er imidlertid 29 pct. af tilsynene, som *ikke* omfatter observationer af børnenes samspil med de voksne og 35 pct., som *ikke* omfatter observationer af børnenes samspil med hinanden.

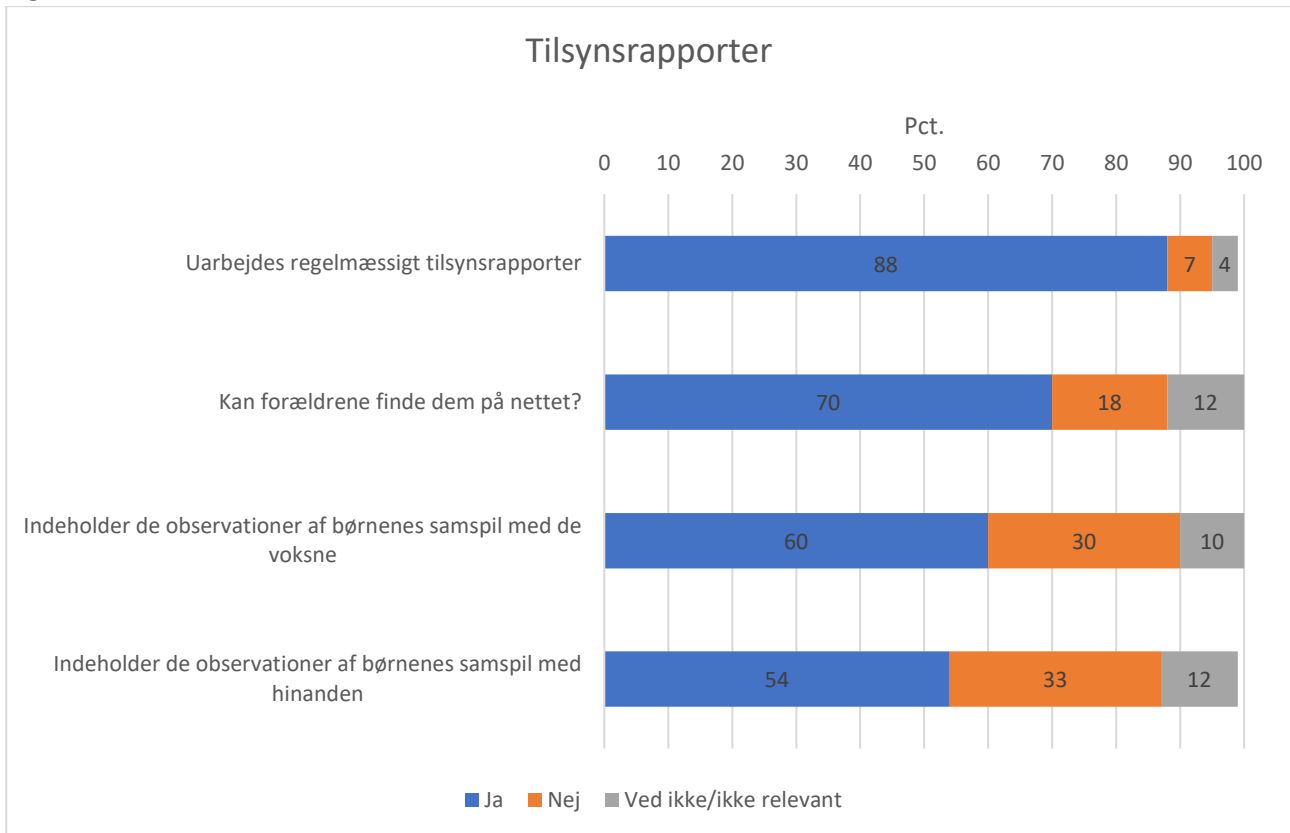
Om der sker direkte observationer, afhænger blandt andet af tilsynsbesøgenes varighed. Varer besøget under 3 timer, er der 45 pct. af institutionerne, hvor tilsynet *ikke* omfatter observationer af børnenes samspil med de voksne. Varer besøget 3 timer eller mere, er tallet 11 pct.

Tilsvarende viser det sig, at hvis besøget varer under 3 timer, er der 50 pct. af institutionerne, hvor tilsynet *ikke* omfatter observationer af børnenes samspil med hinanden. Varer besøget 3 timer eller mere, er tallet 17 pct.

28 pct. af lederne oplyser, at der er faste retningslinjer for, hvordan man følger op på tilsynet.

Som det fremgår af figur 4, får langt de fleste institutioner udarbejdet tilsynsrapporter. 70 pct. oplyser, at forældrene kan finde rapporten på nettet.

Figur 4

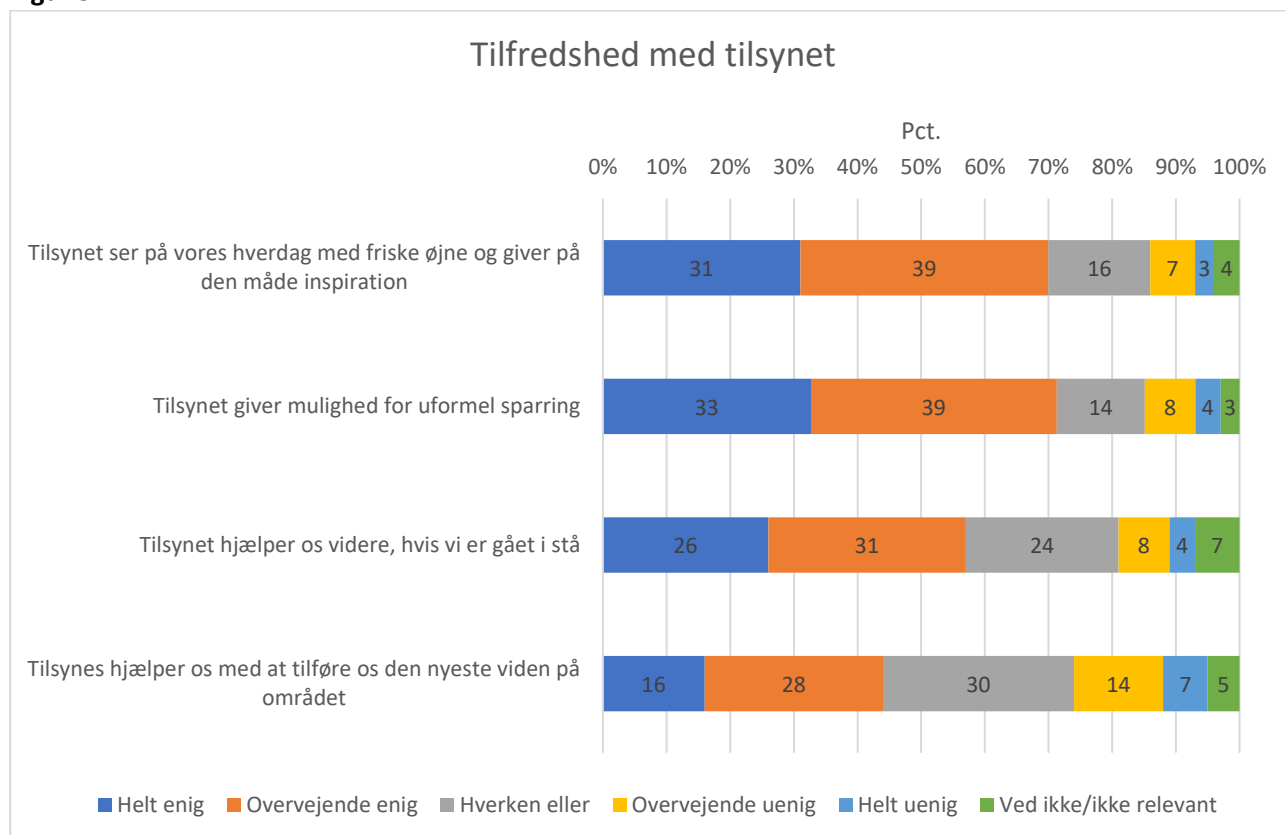

Kilde: Daginstitutionernes Hverdag. Spørgeskema til lederne. N=615

Kun i godt halvdelen af institutionerne kan forældrene i rapporter finde observationer af børnenes samspil med hinanden.

Som det fremgår af figur 5, er der en overvejende positiv holdning til tilsynet blandt lederne.

Figur 5

Kilde: Daginstitutionernes Hverdag. Spørgeskema til lederne. N=603

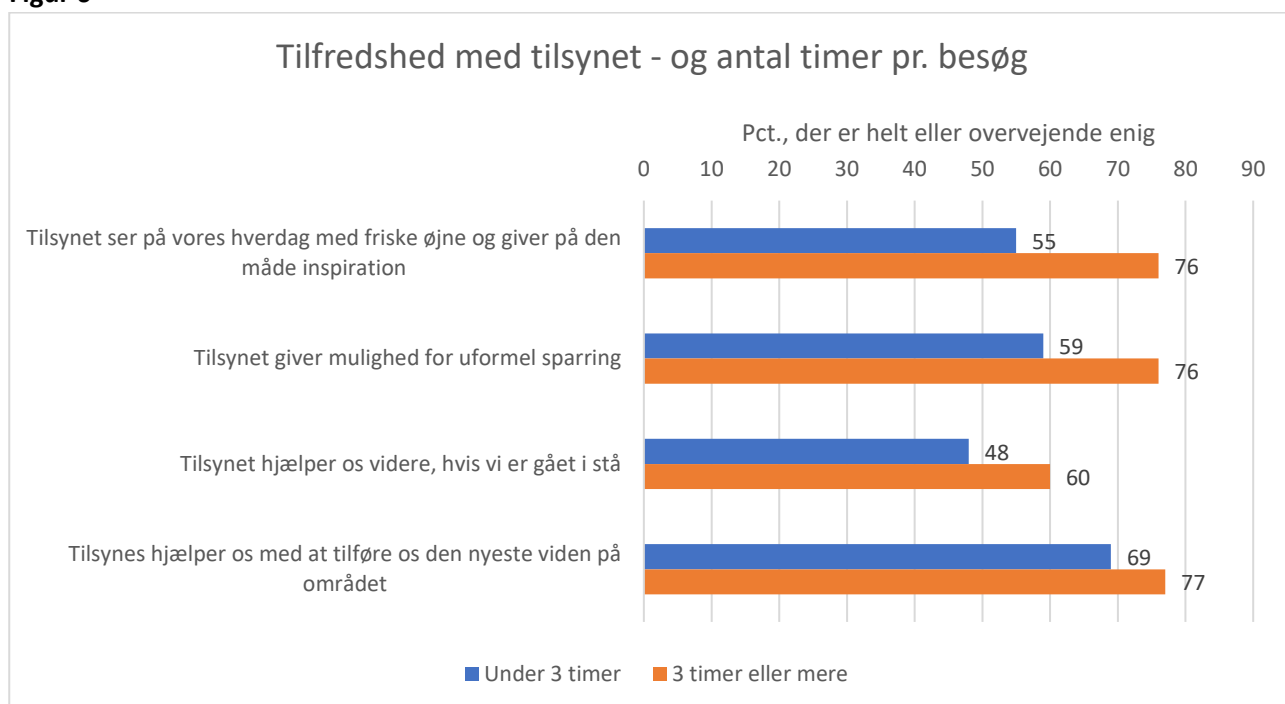
Der er kun 44 pct., der mener, at tilsynet kan bidrage med den nyeste viden på området.

Tilfredsheden er størst, hvis en pædagogisk konsulent fører tilsynet eller er en del af tilsynet. Hvis en pædagogisk konsulent medvirker, er der således 76 pct., der er enige (helt eller overvejende) i, at tilsynet ser på institutionen med friske øjne. Medvirker en pædagogisk konsulent ikke, er tallet 55 pct.

Tilsvarende er der 60 pct. af lederne i de institutioner, hvor en pædagogisk konsulent medvirker, der er enige i, at tilsynet hjælper institutionen videre, hvis man er gået i stå. Medvirker en pædagogisk konsulent ikke, er tallet 48 pct.

Der er desuden en tendens til, at lederne synes, de får mest ud af tilsynet, hvis det varer mere end 3 timer, jf. figur 6.

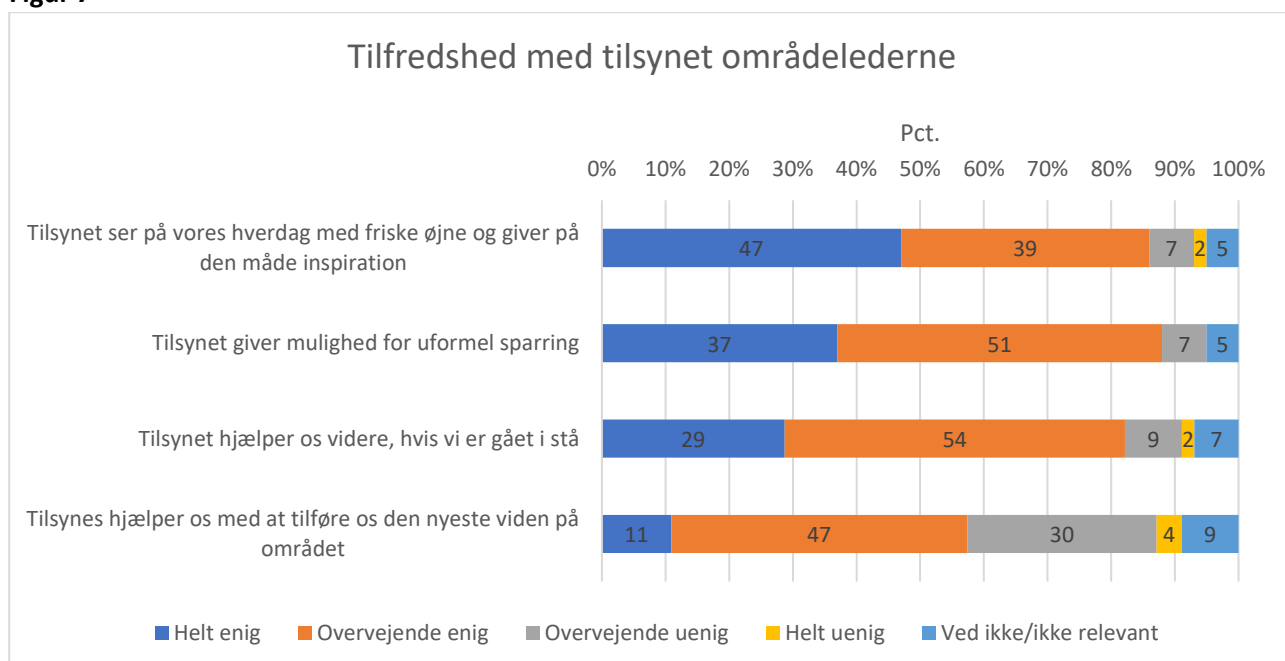
Figur 6

Kilde: Daginstitutionernes Hverdag. Spørgeskema til lederne. N=518

Endelig er områdeledernes tilfredshed med tilsynet blevet belyst gennem en særskilt spørgeskemaundersøgelse. Svarene fremgår af figur 7.

Figur 7

Kilde: Spørgeskema til områdeledere. N=57.

Det ses, at tilfredsheden med tilsynet blandt områdelederne er endnu større end blandt ledere af enkeltinstitutioner.

2. Kommunernes oplysninger

69 kommuner har oplyst, hvor ofte den tilsynsførende dagplejepædagog kommer på besøg i det enkelte dagplejehjem hos dagplejere, der har været ansat et par år. Svarfordelingen fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Hvor ofte kommer den tilsynsførende på besøg i det enkelte dagplejehjem

Besøgshyppighed	Antal kommuner	Pct. af dagplejebørn
En gang mdl. eller oftere	7	6
Ca. hver 6. uge	13	27
Ca. hver anden måned	11	18
Ca. hver tredje måned	15	22
Ca. tre gange årligt	8	14
Ca. to gange årligt	10	9
Ca. en gang årligt	4	2
Sjældnere	1	1
I alt	69	100

Kilde: Rundspørge til kommunerne

Tabel 2 viser tilsvarende, hvor ofte dagplejepædagogen kommer på tilsynsbesøg i dagplejens legestuer.

Tabel 2. Hvor ofte kommer den tilsynsførende på besøg i legestuerne

Besøgshyppighed	Antal kommuner	Pct. af dagplejebørn
En gang mdl. eller oftere	26	26
Ca. hver 6. uge	4	19
Ca. hver anden måned	8	20
Ca. hver tredje måned	8	12
Ca. tre gange årligt	5	8
Ca. to gange årligt	6	7
Ca. en gang årligt	6	8
Sjældnere	1	1
I alt	64	100

Kilde: Rundspørge til kommunerne

De to tabeller viser først og fremmest, at der er særdeles stor forskel på, hvor ofte der er tilsyn i dagplejen.

Man kunne tænke sig, at tilsyn i legestuerne i et vist omfang erstattede tilsyn i hjemmene, så man kunne klare sig med færre hjemmebesøg. Men det er ikke tilfældet: Over halvdelen af de kommuner, hvor man har tilsyn i hjemmene mindst hver 2. måned, har også besøg i legestuen en gang om måneden eller oftere. Kun en fjerdedel af de kommuner, hvor der er besøg i hjemmene hver 3. måned eller sjældnere, får besøg i legestuen en gang om måneden.

NOTAT OM TILSYN 2020

Tabel 3 viser, hvor ofte der er tilsyn med private børnepasningsordninger.

Tabel 3. Hvor ofte kommer den tilsynsførende på besøg i private børnepasningsordninger

Besøgshyppighed	Antal kommuner
En gang mdl. eller oftere	1
Ca. hver 6. uge	2
Ca. hver anden måned	7
Ca. hver tredje måned	14
Ca. tre gange årligt	13
Ca. to gange årligt	24
Ca. en gang årligt	5
Sjældnere	2
I alt	69

Kilde: Rundspørge til kommunerne

Det ses, at man langt de fleste steder har tilsynsbesøg 2-4 gange årligt.

I 33 kommuner er der hyppigere tilsyn i den kommunale dagpleje end i private børnepasningsordninger. I 31 kommuner er hyppigheden den samme. I 2 kommuner er hyppigheden størst, når det gælder private børnepasningsordninger.¹

Endelig viser Tabel 4, hvad kommunerne har svaret på spørgsmålet om, hvor hyppigt, der er tilsyn i daginstitutionerne.

Tabel 4. Hvor ofte kommer den tilsynsførende på besøg i daginstitutionerne

Besøgshyppighed	Antal kommuner
Flere gange om året	15
Ca. en gang årligt	21
Hvert andet år	17
Mindre hyppigt	2
Ved ikke	7
Andet	12
I alt	74

Kilde: Rundspørge til kommunerne

Svarene stemmer rimeligt godt med svarene fra daginstitutionslederne, og det er formentlig ledersvarene, der giver det bedste billede.

¹ 66 kommuner har svaret både på spørgsmålet om tilsynshyppighed i dagplejen og om tilsynshyppighed i private børnepasningsordninger.

3. Metode

Resultaterne fra kommunerundersøgelsen bygger på Bureau 2000s årlige rundspørge til kommunerne om udviklingstendenser på dagtilbudsområdet. Denne undersøgelse indeholder svar fra alle kommuner på en række parametre. Det er dog kun 74 ud af 98 kommuner, der har svaret på spørgsmål om tilsyn.

Bureau 2000 har desuden i januar/februar 2020 gennemført sin årlige rundspørge til alle landets daginstitutioner. Der er kommet svar fra ledere af 836 daginstitutioner, svarende til en svarprocent på 30 pct. Det er dog ikke alle lederne, der har svaret på spørgsmålene omkring tilsyn. Besvarelserne dækker 94 kommuner². Hvor det er relevant, er besvarelserne vægtet op i forhold til svarprocenten i den enkelte kommune (dvs. i spørgsmål om tilsynets tilrettelæggelse m.v.).

Der er desuden udsendt et særligt spørgeskema til 260 område/klyngeledere. Der er her indkommet 79 besvarelser, svarende til en svarprocent på 30.

En nærmere beskrivelse af metoden findes i den kommende rapport "Daginstitutionernes Hverdag 2020".

² Der mangler svar fra fire små ø-kommuner: Langeland, Samsø, Fanø og Læsø.